

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebej. Pošt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Narodni poslanci — storite svojo dolžnost!

Položaj državnega uradništva je postal naravnost neznošen.

Plače ne zadostujejo za najpreprostejše življenje, draginja narasla od dne do dne, državni krmilarji se pa niti najmanj ne zgražajo, da bi pričeli vsaj razmišljati o upravljanju državnega uradništva, ki so mu vzrok nezadostni prijemki. Dohodki ne dosegajo minimuma za najprimitivnejše življenje.

Kakor bi se rojali iz bede je v nasprotju z od pomočjo celo znižala država prejemke svojemu uradništvu. Pod pretvezo poplave so se izvršili prvi odtegljaji in letos drugi — za nabavljake zadruge. Dolžna razlika se objavlja od leta do leta, od vnanjega posojila do posojila. V srcih državnega uradništva se pa vzbujajo in raste gnev, pada veselje do dela in veselje do življenja...

Obup tare družine, obup lega v srca družinskih očetov in mater!

A vsega tega ne vidijo naši narodni poslanci, vsemu temu so nedostopni — to stopa v ozadje spričo strankarskih bojev, ki se jim zde važnejši od vprašanj zadovoljitve državnega uradništva, od vprašanj eksistence tisočev in tisočev.

V nasprotju z od pomočjo in ustvarjanjem ravnotežja sprejemajo zakone, ki do našajo nova bremena državnemu uradništvu. Stanovniški zakon je pognal najemnine v neznošno višino, da mora vsak mesec odšteti državni uradnik polovico svoje plače samo za stanovanje. Stanarina, ki že prej ni dosegala višine najemnin, je pa ostala neizpremenjena in nosi naravnost v posmeh vsemu svoje ime. Z davčnim zakonom so se naložila ogromna bremena državnemu uradništvu.

Nihče pa ne pomisli, da kolikor mora dati državni uradnik za te poviške, si mora pritrpati edino pri prehrani in obleki, kar gre na račun njegovega zdravja, njegove delovne zmoglosti in na račun zdravja in zadovoljstva njegove družine.

Danes vse tarna, vse godrnja in je nezadovoljno. In to po pravici, kajti to življenje, ki ga živi državno uradništvo, ni vredno imena življenja! Vsakdo je primoran gledati za postranskimi dohodki, ker s svojimi rednimi prijemki ne more preživljati ne sebe in ne svoje družine.

Prevedba kronskih upokojencev na dinarske plače se ne gane z mrtve točke in zaman je vse tarnanje, zaman so vsi koraki in vse vloge za rešitev tega vprašanja. Zakon, ki je jasen, se ne izvede in velja dvojna mera — ena za nekatere stroške državnega uradništva, ki so že prevedeni in druga za učiteljstvo.

Organizacija je napravila že nešteto vlog in predlogov za izboljšanje gmotnega stanja. Protestirala je proti odtegljajem za poplave, a odločilni mogotci so šli preko protesta desetisočev; protestirala je proti odtegljajem za nabavljake zadruge, a zopet so gluha ušesa merodajnih faktorjev, ki tirajo z raznimi izgovori na finančni zakon in pooblastilo stvar naprej; za prevedbo upokojencev so bili storjeni nešteti koraki, dobljenih je bilo polno obljub, a vse zaman — čas teče in vprašanje se ne gane z mrtve točke.

Zakona neče nihče več spoštovati! Merodajni činitelji imajo od organizacij vse predloge za ureditev gmotnega in pravnega vprašanja uradništva in učiteljstva podane. Tudi naša organizacija je sodelovala pri izdelavi predlogov za revizijo uradniškega zakona. V kolikor ni bilo mogoče tam vnesti specialnih zahtev, so jih organizacijski predstavitelji vnesli v projekt šolskega zakona.

Toda revizija uradniškega zakona čaka na boljše čase, da pride kriza državnega

uradništva do vrhunca; še več — že v naprej obetajo, da z revizijo ne bo izboljšanja, ampak se izvrši le prenos enega dela draginskih doklad na plače, poslabšati pa hočejo pravni položaj v korist države, a v škodo uradništva. Projekt šolskega zakona bo čakal najbrže zopet vladne krize in s tem bomo čakali zopet na nov projekt.

S tem vprašanjem pa bodo čakale še nadalje rešitve nadzorniške doklade, upraviteljske doklade, kurivo za učiteljstvo, urede, tev stanovniškega vprašanja itd., itd.

Taki so izgledi!

Izboljšanje službenega razmerja učiteljstva narodnih šol na Češkem.

V svoji oktobrski številki prinaša »Službeni Vestnik« češkega prosvetnega ministrstva predpise o službenem razmerju učiteljstva osnovnih in meščanskih šol. Ti predpisi so službeno pragmatika, ki dopolnjuje zadnji zakon o plačah iz leta 1928, ki se kratko imenuje učiteljski zakon. Veljavnost pragmatike sega nazaj do 1. decembra 1926, samo predpisi glede kvalifikacije in disciplinskih pregreškov so stopili v veljavo šele s 24. oktobrom t. l.

Po novi naredbi se ustanovljajo posebne kvalifikacijske komisije v dveh instancah: pri okrajnem šolskem uradu in pri deželnem šolskem svetu. Za učiteljstvo državnih, t. j. manjšinskih osnovnih šol pa se ustanovita komisiji pri pristojnem šolskem nadzorništvu in pri prosvetnem ministrstvu. Klasifikacijska komisija pri deželnem šolskem svetu in pri ministrstvu sta prizivni instanci. Vse kvalifikacijske komisije so peteročlane, delujejo z navadno večino glasov in se obnavljajo ob začetku vsakega šolskega leta. Minister prosvete imenuje komisijo, pri ministrstvu, v njej je najmanj en učitelj, predseduje ji po činu najstarejši član. Kvalifikacijsko komisijo pri deželnem šolskem svetu imenuje deželni predsednik, ki ji je obenem predsednik, če ne imenuje za sebe stalnega namestnika. Drugi člani te komisije so dobitni deželni šolski nadzorniki, gospodarski referent deželnega predsedstva in dva zastopnika učiteljstva, od katerih mora biti eden član deželnega šolskega sveta, drugi pa iz skupine, kateri pripada učitelj, ki naj se kvalifikuje. Vsak član ima svojega namestnika.

Komisijo pri okrajnem šolskem uradu imenuje deželni predsednik ali njegov namestnik, komisije na sedežu nadzorništva manjšinskih šol pa ministrstvo prosvete. Obe komisiji sta podobno sestavljeni. Predstojnik okrajnega šolskega urada predseduje okrajni komisiji, za manjšinske šole pa uradnik, ki ga določi ministrstvo. Drugi člani so okrajni šolski nadzorniki, dva zastopnika učiteljstva na isti način kot pri deželnih komisiji in kot peti član pravnik iz uradniških vrst okraja.

Kvalifikacija je sledeča: 1. odlično, 2. prav dobro, 3. dobro, 4. zadovoljivo, 5. nezadovoljivo. Od tretjega reda dalje se sme učitelj pritožiti na višjo instanco; ki sklepa končnoveljavno.

Vojaška prezenčna služba se ne šteje za napredovanje.

Pragmatika določa dalje podrobne predpise za disciplinsko postopanje. Pri deželnem šolskem svetu in pri ministrstvu prosvete se ustanove disciplinarne komisije. Poleg njih so višje disciplinarne komisije pri ministrstvu prosvete. Komisije imenuje minister, in sicer za dobo treh let. V njih so člani in uradniki urada, pri katerem je ustanovljena komisija in zastopniki učiteljstva vseh kategorij. Komisije razpravljajo in sklepajo v petčlanskih senatih.

Nadaljnji odstavki razpravljajo podrobneje o disciplinskem postopanju, o dopustih,

In naš boj?

Naš boj za izboljšanje gmotnega stanja ne moremo več pustiti samo na vodstvu organizacije. Razpresti ga moramo po vseh družtvih in do zadnjega člana. Vsi se moramo oglašati v tem vprašanju, vsi moramo prispevati k temu boju! Društva naj pošiljajo tozadevne resolucije in članke posebej »Učiteljskemu Tovarišu«, ki bo vse to stalno priobčeval na posebnem mestu, da bodo čuli naš glas merodajni činitelji ter jim bo stalen opomin, dokler ne bodo storili svoje dolžnosti!

o upokojitvah, o zamenjavi službenih mest, o stranskih službah, o izpremembah službenega razmerja in izstopu iz službe.

Za časa velikih počitnic smejo učitelji zapustiti svoje službene kraje, vsikdar pa morajo to naznaniti svojemu upravitelju in mu naznaniti tudi svoj počitniški naslov. Upravitelji imajo za časa počitnic pravico do rednega dopusta, ki se sme nastopiti šele po izvršenih zaključnih poslih in se konča pet dni pred rednim začetkom novega šolskega leta, upravitelj pa mora poskrbeti za brezhibno vršenje uradnih poslov za časa počitnic na ta način, da ima svojega namestnika. Nastop dopusta mora javiti nadrejenemu šolskemu uradu in mu dati svoj počitniški naslov. Iz posebnih službenih ozirov se lahko učitelj tudi v počitnicah pokliče na svoje službeno mesto. V tem slučaju se mu povrnejo potni stroški po službeni pragmatiki. Pri daljših kot enoletnih dopustih se prejemki ne izplačujejo in se tudi doba ne šteje v napredovanje niti v pokojnino, izjeme se lahko napravi v posebnih oziroma vrednih slučajih, če se namaša dopust na interes javnosti ali znanstva. Tudi dopusti daljši kot tri mesece se smejo dovoljevati pod istimi pogoji. Samovoljno podaljšanje dopusta se smatra za službeno ostavko.

Učitelj se poleg svoje službe ne sme pečati s poslom, ki je njegovemu ugledu na kvar in ki se ne strinja z važnostjo in dostojnostjo učiteljskega poklica. Brez dovoljenja nadrejenega urada ne sme:

1. Voditi zasebne šole ali zasebnega zavoda za pouk in vzgojo.
2. Voditi podjetja za dobiček.
3. Sodelovati kot član pri akcijskih in drugih družbah, ki so se ustanovile radi dobička.
4. Poučevati privatno učence zavoda, na katerem deluje in vzeti take učence na hrano in stanovanje.
5. Ne sme sprejemati v naturalno stanovanje podnajemnikov.

Vsako zaposlenost proti plačilu mora naznaniti nadrejenemu uradu. Učitelj ne sme sprejemati nikakih daril niti v denarni niti v kaki drugi obliki, ki se mu ponujajo z ozirom na vršenje njegove službe, bodisi naravnost njemu ali pa njegovim svojem. Tudi sicer si ne sme izgovarjati nikakih ugodnosti pod kakršnimkoli izgovorom. Za sprejem častnih daril je potrebno dovoljenje nadrejenega urada.

V Trzinu, 4. novembra 1928.

Po E. Lippertu — A. Lajovic.

NOTE

za petje, klavir, violino
i t. d. za šolo in dom

Za naročilo
zadostna dopisnica.

(Gg. učitelji poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni
»MATIČNA KNJIGARNA«
LJUBLJANA

Ideja samoizobrazbe.*

Našlo se mnogo dece, zaposlene v nočnom radu kod pekarskih podjetij v Srbiji in v Vojvodini. (Sred. I. R.)

Zaposlenje šegrti po 10—12 sati dnevno čisto je. (I. R. Ljubljana, 1921.)

I šta sad? Kako Moderna Pedagogika da ostvari svoj cilj na ovoj deci? Kako od ove jadničadi da stvori srečne ljude? Kako? Na koji način? Kojim sredstvi? Kako, kad sreća ove dece nije u njima? Naprotiv, ona je izvan njih. U njima je samo nesreća. Ne njihovom krivicom, nego krivicom drugih, ona su u sebi donela na svet nesreću. I ne krivicom njihovom nego krivicom društva ona provode svoj vek u teškim socialnim prilikama, koje im onemogućavaju svaku sreću.

Ovaj problem, koji drug Ostorec pridaje Modernoj Pedagogici nije njen. Njime su se bavili verski reformatori, filozofi a naročito siti i zaludni ljudi. Ima ih koji su čitave knjige napisali, govoreći šta im na um padne. Uzmimo primer Džona Loka. On je napisao čitavu knjigu o tome sve samih gluposti i neistina. Ta mu se knjiga zove *Zadovoljstva u životu*. Samo jednu misao iz te knjige. Ako je ko nesrećan, veli on u njoj, ne zaboravi da je od njega samog krivica za nesreću, jer je bog stvorio sve ljude da budu srećni. Koliko gluposti!

Uvake gluposti nisu dostojne Moderne Pedagogike, kojoj je cilj stvaranje realnih ljudi, koji žive na zemlji i rado da bi zadovoljili svoje telesne i duševne potrebe, bez čega se ljudska sreća ne može ni zamisliti.

Na kraju smo ovoga odeljka. Zato da završimo. Veliki broj pedagoga kako u prošlosti tako i u sadašnjosti ne obziru se na stvarnost. Ne proučavajući stvarnost oni, na suprot očiglednim factima, stvaraju čitav svet iluzija i traže da im se te iluzije ostvaruju kao veliki društveni ideali. Zato Moderna Pedagogika: a) odbacuje sve iluzije stvorene filozofskim spekulacijama, b) proučava stvarnost i c) na objektivnim činjenicama stvara sebi ciljeve koji se mogu ostvariti. Ona je zato empirija a ne filozofija.

Prema svemu tome vaspitaču je potrebna Biosocialna Pedagogika koja proučava ne filozofiju već sredinu u kojoj raste vaspitnik. Međutim za proučavanje sredine treba poznavanje ne filozofije već sociologije.

II.

Psihologija.

Drug Ostorec je konzekventan. Metafizičar po pedagoškim ciljevima on ostaje takav i u psihološkim pitanjima, koja treba da zadržavaju nastavnik i vaspitača. Po njemu, ili bolje reći po Novoj Psihologiji, koju on zastupa, u vaspitanju se postiže samo to, što je u razvoju čoveka organsko, to jest, što se sve njegove prave saskiv slobodno i harmonično razvijaju. Drug Ostorec dalje misli da je Nova Psihologija već i danas pedagogu pružila dovoljno sredstava da se prihvati svoga novoga dela, u kome novo vaspitanje mora sprečavati neposredno mešanje raznih kulturnih tvorbi u svoj dečakrug, jer bi se time sprečavalo da dete nađe samo sebe i da se čovek u danome trenutku slobodno odlučuje za ovu ili onu tvorevinu (versku, socijalnu, privrednu i drugu).

Ja sam rad, da druga Ostoreca najbolje shvatim, ali njegova misao, da Nova Psihologija pokušava da dostigne sve te prave i da ih dalje razvija, ostaje za mene nešto, ako ništa drugo a ono kao nešto nedovoljno jasno rečeno. To mi ovde smeta potrebnom razvoju misli. Pa ipak, mišljenje je druga Ostoreca, da Novo vaspitanje odbacuje mešanje kulturnih tvorevina i njegovo naivno shva-

* Ta članek je poslal »Učit. Tov.« tov. Dragiša Mihajlovič, kot odgovor na članek tov. Ostoreca. Priobčujemo ga, kakor doslej vse druge v tem oziuru. Uredn.

LISTEK.

Volčiči.

Tudi izvidniki (skavti) imajo svoj naraščaj. To so »volčiči«, za katere je najprikladnejša doba od osem do enajst let. Dečki v tej dobi večinoma prekipujejo razigranosti, polni so hrepenenja po udeleževanju, želje dela, romantike, gredo se radi »vojske«, igrajo se nad vse radi, a njihovo počenjanje je večinoma brez sistema in trajne vrednosti. Brez navajanja k dobremu in brez nadzorstva že tedaj lahko utrpje vsestransko škodo. Toda tudi silo naših malih se da voditi tako, da ima človeštvo od nje korist, mladina pa dobro podlago za bodočnost. Ker po svojem telesnem ustroju dečki do enajstega leta ne morejo delati s skavti, so Angleži ustanovili naraščaj, ki ga pri nas nazivamo kakor sem že gori omenil, »volčiči«. Tudi volčiči so tam silno razširjeni, mestoma tako, da so morale šole ustanoviti svoje posebne čete, ki jih vodijo učitelji. Seveda so ti učitelji skavti v pravem pomenu in svojim malim bratom volčičem v resnici vzorniki. Učitelji so sploh v

prvi vrsti poklicani, da vodijo izvenšolske mladinske organizacije, kjer najdejo posebno v skavtizmu širno in vsestransko možnost najkoristnejšega udeleževanja. Posebno lepo in važno pa je delo med volčiči: Mlada deška duša je polna romantike, je pa tudi še povsem mehka in tedaj je čas, da jo oblikujemo, prevedimo in pazljivo, da ostane lepa. Kazati ji moramo plemenite cilje, da začne že v srečnih mladih letih hrepeneti in stremiti k njim. Dečke pa tako lahko osrečimo z zaposlitvijo in udeleževanjem pri dobrih delih in življenjem v prirodi, z deli, ki morejo popolnoma zadovoljiti dečka samega in njegovo okolico. Da je mogoče doseči resne uspehe na tem polju, nam dokazuje zopet Anglija. Volčiči, skavtski naraščaj, šteje med svojimi vrstami že rešitelje, male do brotnike in viteze. Vsa ta vrla mladina želi delati dobro, koristiti državi in vsem ljudem sploh. Poglejte Anglijo in videli boste, da to delo ni zaman. O nekem volčiču je znano, ker ni mogel stoniti drugega dobrega dela, je stanujoč v hišici pod klanecem, vedno pritekel na cesto, kadar je privozil kolesar in prosil, da mu je smel potiskati kolo po strmini. Kdor se zamislji v svojo davno minulo otroško dobo, ve, kako globoko so se vtis-

nila v njegovo dušo dela, ki jih je gnan od plemenitih nagibov storil nesebično za svoje mlade tovariše in kakšne posledice so imeli ti doživljaji za poznejše življenje. Gajiti plemenita čustva v dečkih in jih navajati k trajnemu dobremu udeleževanju, je odličnega pomena za človeštvo.

Vzgoja volčičev temelji na sledeči obljubi:

1. Obljubljam, da bom zvest Bogu, državnemu poglavarju in zakonom volčičev;
2. da bom storil vsak dan vsaj eno dobro delo.

Zakona volčičev pa sta: 1. Volčič uboga Starega volka (vodnika); 2. volčič ne stori ničesar preden ne vpraša. (Ta zakon se bo najbrže izpremenil tako, da se bo glasil: Volčič je neposlušljiv napram samemu sebi). V bistvu obsega ta enostavna obljuba z navedenima zakonoma seveda vse skavtske zakone in je vzgoja tudi temu primerno usmerjena. Volčiči so navezani na duhovno vodstvo starejših še mnogo bolj kakor srednješolski dijak. Zato so vodniki volčičev po možnosti starejši skavti, najboljši učitelji. Preko zelo enostavnega izpita »nežne šapice« pride volčič do izpita prve zvezde. Tedaj mora poznati volčič državno zastavo, vezati mora

ambulantni, tkalski, skrajševalni in ribiški voz, znati mora raznožko čez volčiča, nekateri druge vaje z žogo in dve gimnastični vaji, prinesiti mora potrdilo od staršev, da si vsak dan snaži zobe in nohte, da diha skozi nos in razložiti mora, zakaj vse to dela.

Izpit druge zvezde zahteva že nekoliko več: volčič mora znati Morsejevo abecedo in znati z njo signalizirati, poznati mora osem strani neba; narediti mora uporaben predmet in ga darovati krdelu, predložiti mora potrdilo staršev, da zna očistiti obleko in čevlje, očistiti sobo (pomesti, pobrisati prah, pospraviti itd.); nesti mora ustno sporočilo, obstoječe iz 15 besedi, najmanj pol ure daleč; znati mora pet gimnastičnih vaj; vedeti mora, kako je ravnati z rano in opekline na roki; v hranilnici mora imeti najmanj 15 Din.

Ti izpiti imajo namen upeljati mladega človeka v delo in početke samostojnosti, udega pa tudi spoštovati tuje delo.

V kolikor le dopuščajo dolžnosti hite vodniki s svojimi volčiči v pristo prirodo: na polje in gozd. Posebno zadnji nudi volčiču največje užitek s svojimi čudeži in skrivnostmi. V gozdnem mraku ga obdaja pre mnogo skrivnostnih bitij, od raznovrstnih, tajnih moči polnih gob do stoletnih dreves-

tanje postanka socijalnega osejanja, daje nam razloga za nekolike misli o Psihologiji i nje-
noj vrednosti za nastavnika i vaspitaca a to
če reči za učitelja.

Posmotrimo je prvo u odnosu na nasta-
vu pa onda u odnosu na avspitanje i ako to
dvoje uvek ide jedno s drugim.

Pre svega drug Osterc mnogo veruje Psi-
hologiji u opšte a naročito Novoj Psiholo-
giji. Ta je njegova vera tako duboka da bi
po toj veri Nova Psihologija trebala da stvara
dečje ličnosti po ciljevima Pedagogike lako i
brzo. Ova vera druga Osterca ranijega je po-
rekl. Nju su porodili radovi Mojmana, Torn-
dajka, Prajera, Sinea, Sterna, Binea, Štenli
Hola, Baldvina, Čemberlena, Tileria, Šarka,
Goltona, Keteka i mnogih drugih psihologa.
Radovi ovih ljudi stvorili su na osnovama
Pedagoške Psihologije Eksperimentalnju Pe-
dagoški, koja je ova veru popela do vrhun-
ca. Na žalost ova se vera u Pedagošku Psi-
hologiju pokazala iluzornom. Na tu iluzor-
nost ukazao je još Džems u svojim Lektija-
ma iz Psihologije napisanim za učitelje. Mi
smo, govorio je on tamo, preživeli vreme
neobičnog zanosa psihologijom; stvarani su
psihološki laboratorijumi i katedre za Psiholo-
giju; pokretani su psihološki žurnali; svi su
govorili samo o psihologiji; ipak svi neprak-
tični eksperimenti i pedantska ispitivanja
pamćenja, pažnje, asocijacije i drugo, što
nam se nameće kao jedinstvena osnova jedino
naučne Pedagogike, malo su što dali učitelju.

U tačnost toga zaključka mora verovati
svaki ko je proučavao tekstove Binea, Sterna,
Alise Dekedr, Berta i drugih. Apstrahujući
njihovu opširnost i njihovu komplikovanost,
koja ih često puta čini za učitelja neupotrebi-
ljivim, oni učitelju kao nastavniku ne daju
ništa pouzdano. Zato se vrlo često psiholozi
koreguju pedologom i sociologom.

Da navedemo jedan lep primer toga fal-
ta, koga veliki broj današnjih pedagoga i psi-
hologa nije svestan. Taj primer daje nam P.
P. Blonski u svome delu Pedologija. On
navodi ovaj slučaj. Kod nas u školi, veli on,
u prvom odeljenju, bio je jedan devetogodiš-
njak. Ma kako da smo s njim postupali, u
nastavi se od njega dobilo vrlo malo; u raz-
redu se mučio, drugovima se nije približa-
vao, nije mogao naučiti pismenosti kako treba.
Na našim školskim večima često smo o nje-
mu govorili, ali ma kakve nastavne i vaspitne
metode da smo preduzimali, ni do kakvog se
rezultata nije došlo. Tada nam je palo na pa-
met da našeg mališana podvrgnemo pedolo-
škom ispitivanju. I zaista, posle svestranog
ispitivanja pokazalo se da on u samoj stvari
nije devetogodišnjak, već jedva šestogodiš-
njak. I ne gledajući na to, što je po krštenici
imao 9 godina, što se on u istini rodio pre 9
godina, on je ipak u svemu bio šestogodišnjak
— i anatomski, i fiziološki, i psihički.

Šta nam je za našu praksu dalo ovo sa-
znanje, da je on u samoj stvari šestogo-
dišnjak? Nikako ranije mi nismo mogli shva-
titi zašto on tako često ide u dečji vrt gde
sedi po čitave časove, čak i u praznoj sobi,
za sve vreme zanimajući se sa azbukom
Montesori. Neki od nas to ranije nisu ni
primećivali, neki su se na njega i ljutili.
»Devetogodišnjak, a teži k malisanima!« Tek
sad posle pedološkog kabineta nama su se
otvorile oči, i mi smo razumeli, da je dečji
vrt za njega najbolja sredina, i da za njega
nisu školski metodi obučavanja pismenosti.
Do pedološkog ispitivanja mi smo bili pre-
stupnici prema ovome detetu: držali smo ga
u sredini koja je za njega bila tuđa na po-
slovima koji su za njega bili teški, uzalud
trošili vreme i snagu i škodili mu.

A šta se tek može reći za ogroman broj
dece koju radaju sifilitični, tuberkulozni,
alkoholom i raznim drugim polnim bolest-

* R. R. Blonski: Pedagogija, izdatelstvo
»Rabotnik Prosvetljenija« Moskva 1925.

nih velikanov, ki vsi vzbujajo sveti strah in
spoštovanje. Tam v prirodi in pričo lepega
božjega stvarstva se dečku čisti duša in dvig-
ga sree. Kje mu moreš bolje predočiti in do-
kazati božanski izvor stvarstva kakor ravno
sredi prostorskih gozdov in vrhu razglednih
vrhov? Mladina pa je dovzetna za vso lepoto
prirode in čudovitost njenih bitij. Pri tem,
da pridobiva duša trajnih zakladov in stikov
z najlepšim kar more nuditi zemlja, pridobiva
tudi telo, kajti kaj mu more bolj koristiti ka-
kor sveži zrak, voda in solnce?

Danes imamo v Sloveniji le prav malo
volčičev. Edini mariborski steg izvidnikov
ima malo boljše krdele teh malih naraščajni-
kov. Temu je krivo pomanjkanje odraslih
vodnikov, ki bi, polni ljubezni do mladine,
hoteli pridobiti skavtskih znanosti in žrtvo-
vati nekoliko svojega prostega časa dečkom.
Kakor sem že preje omenil, bi bili učitelji v
to najboljše poklicani. Z ustanovitvijo volči-
čev pa bi izredno mnogo koristili narodu, ker
bi njegov naraščaj vzgajali k dobremu, pred-
vsem k ljubezni do vseh, kar je našemu od
političnih in drugih strasti razdvojenemu na-
rodu tako zelo potrebno.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

(Konec.)

Pravopis. Razstavljanje i prostega
stavka v besede; prva beseda se piše z veliko
začetnico; na koncu stavka je pika; besede
na »je« in »nje«; besede, ki se končujejo na
zveneče soglasnike; krstna in rodbinska ime-
na; hišna imena; vasi v občini; vasi v drugi

ma zaraženi roditelji? A šta li tek za decu
Radničke Klase, koju od začeca do groba
čekaju jad i čemer, koji ih guše telesno i du-
hovno?

Stvar je jasna: u ovakvim slučajevima
ne pomažu ništa ni individualna psihologija
ni psihoanaliza, pa ma koliko to one na to
pretendovale.

Ali podimo dalje. Da vidimo koliko in-
dividualna psihologija i psihoanaliza daju
vaspitaču snage za ostvarenje vaspitačkih
ciljeva. (Konec prih.)

Splošne vesti.

— Težkoče pri izplačilu razlik vdovom.
Pri izplačilu razlik vdovom po umrlih držav-
nih uradnikih so nastale težkoče. Delegacija
ministrstva financ in sodišče smatrata, da te
razlike ne pripadajo samo vdovom po umrlih
državnih uradnikih, ampak sploh vsem ožjim
družinskim članom, dedičem po umrlem dr-
žavnem uradniku. Pravico do razlike pa
imajo tudi upniki, ki dosedaj niso mogli iz-
terjati dolgov po pokojnem uradniku. Iz tega
razloga bo delegacija ministrstva financ od-
dala sedaj spiske vdov, ki pridejo v poštev
za izplačilo razlik, pristojnim okrajnim so-
diščem, kjer so se vršile zapuščinske raz-
prave po umrlem državnem uradniku. Ta
sodišča morajo ugotoviti, ako je poleg vdove
še kak zakoniti dedič, ki ima pravico do raz-
like, oziroma, če so se prijavili kak upniki,
ki še niso izplačani. Ako se otroci (sinovi in
hčere) odpovedo razliki v korist vdove, dobi
vso razliko izplačano vdova. V tem slučaju
bo šlo gladko, če ni nobenih upnikov. Ako
se pa to ne zgodi in če obstojajo upniki, se
pa obnovljena zapuščinska razprava zna za-
vleči. Pretečeni teden je bil član vodstva
pov. UJU pri merodajnih faktorjih na sodi-
šču in pri delegaciji ministrstva financ, ter je
zainteresiral merodajne činitelje, da se za-
deva pospeši. Isto je storila Zveza državnih
nameščencev. Opozarjamo vdove, da pospe-
šijo razpravo in izjavo tudi same pri zapu-
ščinskem okrajnem sodišču, da pridejo čim-
prej do denarja.

— Kakor smo prejeli naknadno zadnjo
informacijo bo delegacija ministrstva financ
poslala vdovam direktno priznanice, ki jih
morajo izpolniti. S temi priznancami se mo-
rajo zgledati pri zapuščinskem okrajnem so-
dišču, ki jim bo dalo potrebno potrdilo, da
so one zakoniti dedič, ki je upravičen dvi-
gniti razliko.

— Izplačilo »razlike« od oktobra 1923 do
maja 1924. Po »Činovniškem glasniku« štev.
139 posnemamo tole vest, ki mora zanimati
vse državne nameščence, zlasti upokojence:
»Na željo bivšega finančnega ministra g. dr.
Markovića se je izločila iz 10 milijonskega
kredita za izplačilo te »razlike« vsota Din
1.000.000, ki naj bi služila za izplačilo razlike
posameznikom, ki so v izjemno nepovoljnih
gmočnih razmerah in bi jim bilo izplačilo v
resnici za rešitev v bedi. Nameni g. ministra
Markovića so bili čisti in plemeniti in se jim
ne da nič očitati. Toda čim je omenjeni od-
lok stopil v veljavo, se je — žal — videlo, da
se te intencije ne morejo oživotvoriti. Za
izplačilo iz tega izločenega milijona so se
zglasili mnogi, ki se baš ne morejo prištevat
v vrsto najbolj potrebnih. Prvi so se zglasili
visoki državni funkcionarji, ki se sicer ne
morejo pritoževati nad nezadostnimi pre-
jemki. Umevno, se ti niso omejili samo na
to, da bi predložili formalno prijavo, temveč
so izkoristili ves svoj vpliv in vse zveze, da
dosežejo izplačilo. Ob takšnem stanju se je
na pristojnem mestu takoj ugotovilo, da je
cilj, ki ga je imel ta milijon, popolnoma zgre-
šen. V sled tega je na predlog generalne di-
rekcije računovodstva g. finančni minister
odločil, da se kredit 1.000.000 Din, oziroma
ostanek, nekaj nad 800.000 dinarjev — okoli

občini, imena gora, hribov, potokov, luž,
travnikov, gozdov in jam; imena psov, goved
in konj; samostalniki v zvezi s predlogi; ne-
določnik; zloženi glagoli; pretvarjanje se-
stavkov v sedanjih, preteklih in prihodnjih čas;
pretvarjanje stavkov v ednino, dvojino in
množino; pogojnik; dvopičje in vejica pri
nastavljanju predmetov; vprašanje; odgovori;
povelja, ukazi in prepovedi. Napake v dnev-
niku naj služijo kot podlaga za pravopisno
vaje. Vsaka vaja naj bo enoten sestavek, ki
naj se ozira na določen predmet ali pojav,
obenem pa naj upošteva le eno pravopisno
pravilo, n. pr. se isti samostalniki ponavljajo
v raznih sklonih ali isti glagol v raznih obli-
kah, piše se o bližnjih vaseh, o domačih ži-
valih in se cmenjajo imena.

2. Računanje.

Računanje: Štetje do 100; ne glede
na mestno vrednost; nato razvrstitev po de-
seticah; seštevanje, odštevanje in množenje,
najprej v deseticah, potem preko desetice;
poštevanje z 10, 5, 2, 4, 3; deljenje in mer-
jenje brez ostanka; polovice; četrtinke; pis-
mene računske naloge. Od začetka računajo
le s predmeti: denarjem, cveticami, listi, sa-
dovi, grahi, žitnimi zrnji, paličicami.

Merski sestav: Štetje z dinarji in
parami; merjenje z metri in centimetri; teh-
tanje s kilogrami in dekagrami; merjenje
vode z litri, pol litri, četrtinkami, osminkami
in šestnajstinkami; koliko dni, tednov, me-
secev ali let je minulo od kakšnega dogodka;
koliko ur in minut traja kakšno delo; koliko
sekund je minilo od enega udarca do dru-
gega; kolikokrat dihne človek v eni minuti;
kolikokrat udari srce v eni minuti; koliko
cm² meri kvadrat, pravokotnik, romboid ali
romb na papirju, ki je kvadriran na cm²,
koliko dm² na tabli, ki je kvadrirana na dm²,
koliko m² na dvorišču, ki je kvadrirano na m².
Kvadrirajo otroci v višjih razredih.

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. »Med
vsemi snubci fistega, ki mi
je prinesel RADION.
On misli na to, da sebi
in meni olajša življenje,
kot to dela RADION pri
perilu. Z RADIONOM
ni več mučnega pranja in
mencanja, ker pere sam.«

Varuje perilo!

200.000 so že odnesli — prenese v korist one
vse 9 milijonov, ki naj služi za izplačilo
služiteljev, upokojencev in družin umrlih
uradnikov. G. minister se je potemtakem v
interesu pravičnosti, ki je edino na ta način
mogla biti zavarovana, odrekal pravici, dani
mu s sklepom ministrskega sveta, da odo-
brava izjemno izplačilo prejemkov. — Od-
lok g. ministra moramo samo pozdravljati,
ker vsi vemo iz skušnje, da so »izjeme« od
rednega postopka v upravi v večini primerov
nepravilne pa tudi nemoralne. Na ta način
pa je prerezana možnost vsakega favorizira-
nja in zlorabe osebnih zvez in prijateljstva.
— Sedaj je pripravljena v generalni direkciji
razdelitev kreditov po plačilnih blagajnicah
in bo v najkrajšem roku izvršena. Žal, kredit
ne zadostuje, da bi prišli na vrstni red slu-
žitelji, kolikor se jim razlike niso poravnale
že prejšnji dve leti, potem upokojenci s pol-
nimi službenimi leti, oziroma dopolnjenim
65. letom starosti, nazadnje pa družine umr-
lih uslužbencev, ki so bili prevedeni in raz-
vrščeni ter si pridobili pravico do razlike.
Zahteve plačilnih blagajnic presegajo vsoto
25 milijonov dinarjev, dočim je kredit manjši
kakor 10 milijonov. V sled tega bodo vsakega
prvenstveno izplačane v vsej državi družine
umrlih uslužbencev. — V zvezi s tem priob-
čujemo, da dela po zanesljivih vesteh gosp.
finančni minister intenzivno na tem, da se
izpelje neka operacija, ki naj mu mudi sred-
stva za likvidacijo vseh državnih višjih dol-
gov, med katere pridejo na prvo mesto urad-
niške razlike in ostale uradniške še neporav-
nane zahteve. Računa se, da se bo mogla ta
operacija končati v dveh ali treh mesecih,
tako da pridemo vsi na vrsto še v tekočem
bužetnem letu. — Če bo sreča mila in se to
uresniči, ne bo prezgodaj. (»Naš Glas«).

— Razlika se uradnikom izplača v celoti.
»Slovenec« poroča: »Finančni minister gosp.
Subotić je izjavil časnikarjem, da je tako-
zvano švedsko posojilo gotovo ter da se bo
uporabilo za višje dolge. Kakor je izve-
del Vaš dopisnik, se bodo s tem zneskom
pokrili vsi dosedanj višji dolgi, ko bo
posojilo realizirano, med njimi tudi zaostan-
ki razlik plač državnih uradnikov.

— Seja širjega sosveta UJU — poverje-
ništvu Ljubljana se bo vršila 8. decembra
1928 na Zidanem mostu. Dnevni red bomo
objavili pravočasno.

— Prevedba kronskih pokojnin. Pri do-
ločevanju dinarskih pokojnin starim krons-
kim upokojencem in upokojenkam kažejo
nekatera ministrstva čudno skrb za pravič-
nost in »enakopravnost«. Dočim so v neka-
terih resortih upokojenci s »kronskimi pre-
jemki« že prevedeni, in sicer točno po uredbi,
delajo v drugih centralnih oblastih vedno
nove zapreke in ovire ubogim kronskim pen-
zijistom. Posebno v finančnem ministertvu

je opaziti veliko »naklonjenost« tem največ-
jim revežem. V celi vrsti slučajev so odme-
rili upravičencem (kam) prenizke pokojnine,
dasi je ljubljanska finančna delegacija izde-
lala zanje strogo po zakonu in uredbi pred-
loge. Brez utemeljevanja so določili pokoj-
nine z znatno nižjimi zneski nego jim v res-
nici pripadajo. Predlogov ljubljanske dele-
gacije sploh niso upoštevali. — Proti takemu
postopanju je čuti vsak dan več pritožb, ki
so tembolj upravičene, ker se tudi s to, po
10. letih doseženo korekturo pokojnin slabi
in čisto nevzdržni položaj upokojencev ko-
maj izboljša. (»Naš Glas«).

— k Razprave. Izdaja Znanstveno dru-
štvo za humanistične vede v Ljubljani —
1928. — IV. del. — Knjiga vsebuje sledeče
razprave: 1. Peter Skok: O simbiozi i ne-
stanku starih Romana u Dalmaciji i na Pri-
morju u svetlu onomastike. 2. Anton Ba-
jec: Romanizacija in jezik rimskih provinc
Norika ter obeh Panonij. 3. Ivan Prijatelj:
Slovensko, slovansko in južnoslovansko vpra-
šanje pri Slovencih na prelomu 60-ih in 70-ih
let. 4. France Veber: Problem predstavn-
ne produkcije. 5. Fran Bradač: Arhitektonika in
Simetrija v stari klasični poeziji. — Knjiga
se naroča pri upravi Znanstvenega društva
za humanistične vede v Ljubljani, Univerza.

— Seja šolskoupavnega odseka pov.
UJU bo v soboto 10. novembra 1928 ob 15.
uri v Učit. tiskarni v Ljubljani.

— Šolski zakon. Prosvedni minister je
oddal projekt zakona o narodnih osnovnih
šolah dne 31. oktobra t. l. narodni skupščini
na uzakonjenje. Vsi narodni poslanci so že
dobili projekt v proučevanje.

— Šolskoupadni odsek v Mariboru pro-
si vsa učiteljska društva kakor tudi posamez-
nike, da mu pošljejo gradivo, ki spada v nje-
govo področje, čimprej v obravnavo. Posa-
mezniki naj vpošljejo potom svojega dru-
štva. Prejšnje gradivo se je po večini že pre-
delalo, novega pa dohaja jako malo, dasi bi
bilo materijala več nego dovolj. Ne zana-
šajte se samo na druge! Uspešno delo je mo-
goče le s sodelovanjem vseh. Gradivo naj se
pošlje poverjenstvu Ljubljana, katero ga
potem dostavi po zabeleži odseku.

— Učit. dom v Mariboru opozarja na
rubriko »Naša gospodarska organizacija« v
današnji številki. Ako se poprimemo inten-
zivnega dela za U. D. z uporabo in širjenjem
zaloge ter s poravnavo članarine, moremo s
sigurnostjo računati, da realiziramo svoj cilj
že s prihodnjim šolskim letom.

— Zveza državnega uradništva. Dne 2.
in 3. novembra t. l. se je vršila pod predsed-
stvom dr. Mike Jovanovića seja glavnega od-
bora Zveze državnih nameščencev. Prisotni
so bili vsi člani glavnega odbora in delegati
pokrajinskih zvez. Slovenijo sta zastopala g.